

На думку вчених, щирий емоційний відгук не виникає у відповідь на позитивний настрій лідерів чи їх уміння говорити вчасно потрібні слова – він виникає завдяки цілому кейсу узгоджених дій, якими користується керівник, котрі й формують особливі стилі лідерства [3].

Емоційний інтелект є ключовим елементом успішного менеджменту, оскільки дозволяє лідерам більш ефективно взаємодіяти з людьми, приймати обдумані рішення та створювати стимулюючі робочі умови для досягнення спільних цілей.

Підсумовуючи, керівники з високим рівнем емоційного інтелекту володіють перевагами у взаємодії з командою, мотивації підлеглих та розвитку ефективних стратегій управління. Емоційний інтелект стає основою успішної взаємодії та досягнення спільних цілей в організаційному середовищі.

Список літератури

1. Кабатченко, Т.С. Психологія управління: навч. посібник. М. : Педагогічне суспільство, 2000. 89 с.
2. "Емоційний інтелект: must-have для лідера" [Електронний ресурс]. 2021. Режим доступу: <https://lvbs.com.ua/news/shho-take-emotsijnyj-intelekt-i-navishho-vin-kerivnykam/> (дата звернення: 08.11.2023).
3. Гузар, О., Покотило, К. Емоційне лідерство керівника загальноосвітнього навчального закладу: навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.

Брагіна А. О., магістрант
Волчек Р. М. к.е.н., доцент
кафедри менеджменту організацій
Одеського національного економічного університету

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АГЛО-АМЕРИКАНСКОЇ МОДЕЛІ ТА ВІДЧАЗНЯНОЇ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Англо-американська система корпоративного управління має свої особливості, пов'язані із структурою акціонерного власності. Багато корпорацій не мають виділяються акціонерів і акціонерів, чиї пакети акцій становлять більше 2-5% від статутного капіталу. Інституційні інвестори, такі як пенсійні фонди і взаємні фонди, володіють більшістю акцій, але не втручаються в управління компаніями.

Розподіл акціонерного капіталу нескладному обміну акціями. Дрібним акціонерам легше вирішувати, що робити зі своїми акціями, а власникам великих пакетів акцій це може призвести до зміни стратегічних планів і втрат. Це робить ринки цінних паперів великими і ліквідними, сприяючи злиттям і поглинанням компаній.

Важливими учасниками англо-американської системи є директори, акціонери, менеджери, урядові агентства та біржі. Конфлікти між акціонерами та керівництвом вирішуються через Раду директорів, яка складається з інсайдерів і аутсайдерів [1].

Ряд чинників призвели до збільшення кількості незалежних директорів у радах корпорацій. Це включає в себе зміни в структурі власності, збільшення ролі інституціональних інвесторів у голосуванні на щорічних зборах акціонерів і рекомендації організацій, таких як Комітет з фінансових аспектів корпоративних відносин у Великобританії та численні американські організації.

Більшість незалежних директорів мають досвід роботи на керівних посадах в інших компаніях. Обидві категорії директорів виступають як представники компанії та несуть спільну відповідальність у справах компанії. У США і Великобританії незалежні директори зазвичай обираються на додаткові посади [2].

Склад Ради директорів є однією з найсуперечливіших проблем у корпоративному управлінні в цих країнах. Інші аспекти, такі як розкриття інформації та взаємодія з акціонерами, вже вирішені в цих системах. Зазвичай Ради директорів у США мають менше членів, ніж в Японії і Німеччині. Наприклад, деякі американські компанії мають досить малі Ради, склад яких складається переважно з інвесторів і керівників. У решти компаній, які мають більше розгалужену структуру акціонерної власності, Ради складаються з більшого числа членів.

У Великобританії та США систему корпоративного управління регулюють закони і правила. У США, це відбувається через Комісію з цінних паперів і фондових бірж (SEC), яка встановлює правила щодо розкриття інформації, відносин акціонерів і корпорацій, інформує про обрання директорів і т.д. Важливо відзначити, що у США корпорації реєструються в конкретних штатах, і закони цих штатів є основою законодавства щодо прав і обов'язків корпорацій.

США мають дуже строгі вимоги до розкриття інформації, оскільки ринок цінних паперів має велике значення в економіці. Корпорації повинні надавати детальну інформацію щокварталу, включаючи фінансові звіти, структуру капіталу, відомості про директорів та акціонерів з пакетами акцій понад 5%, інформацію про можливі злиття та реорганізації, і багато іншої інформації. У Великобританії та інших країнах з англо-американською моделлю, вимоги до розкриття інформації менші, і звітність надається рідше, зазвичай раз в півроку. Однак багато експертів вважають, що регуляторна система в цих країнах повинна бути більш ефективною.

Англо-американська система корпоративного управління потребує згоди акціонерів у виборі директорів і призначенні аудиторів. Інші питання, такі як реорганізація, статутні зміни, вирішуються залежно від акціонерів. У США акціонери не визначають розмір дивідендів, а в Великобританії - так.

Акціонери можуть додати пропозиції до порядку денного річних зборів, але це пов'язано з бізнес-питаннями. Ті, що володіють щонайменше

10% акціонерного капіталу, можуть скликати позачергові загальні збори акціонерів.

Законодавство ретельно регулює відносини між акціонерами і корпораціями, надаючи акціонерам право обирати директорів, приймати стратегічні рішення та розглядати питання, що можуть призвести до ліквідації компанії. Акціонери не впливають на поточну діяльність компанії, включаючи рівень дивідендів та менеджмент.

Загальні збори акціонерів, що проводяться річно, переважно формальні і служать процедурним метам. Головний керуючий грає ключову роль в управлінні компанією та зазвичай визначає стратегію та приймає менеджерські рішення.

В країнах з перехідною економікою, таких як Україна, структура корпоративного управління ще не стабільна. Вітчизняна модель вже поєднує риси англо-американської та німецької моделей.

Головними факторами Вітчизняної моделі, що впливають на корпоративне управління в цих регіонах, є:

- Потреба у переході від адміністративної до ринкової економічної системи, що вимагає реструктуризації економіки та ефективного контролю над інвестиціями.

- Недостатньо розвинена банківська система, яка не може виконувати роль активного корпоративного акціонера через відсутність досвіду в управлінні та нестачу інвестиційного капіталу.

- Порушення прав власників під час приватизації та нездатність нових власників керувати підприємствами призвели до неефективного корпоративного управління та втрати інвестиційного інтересу.

- Недостатня законодавча база для корпоративного управління і відсутність регулюючих норм щодо фондового ринку та вирішення конфліктів у корпоративних відносинах.

- Відсутність довіри до акціонерної форми власності у постсоціалістичних країнах обмежує залучення інвесторів та створює конфлікти між учасниками корпоративних відносин.

- Держава, яка є акціонером багатьох підприємств, протистоїть інтересам інших сторін та порушує принципи корпоративного управління.

- Багато керівників підприємств, які залишилися на своїх посадах після приватизації, протягом часу продовжують займати керівні позиції, реалізуючи власні інтереси, в разі не враховуючи інтереси інших акціонерів.

- Багато акціонерних товариств переживають складні фінансові труднощі через відсутність реалізації реструктуризації підприємств та недостатніх ресурсів.

В Україні формується модель, що поєднує риси американської та німецької моделей. Однак інсайдерська модель, де контроль над підприємствами зосереджений в руках керівників підприємств, вимагає подальших змін для підвищення ефективності корпоративного управління та захисту інтересів акціонерів.

Зміцнення законодавчої бази для корпоративного управління та консолідація акціонерів може допомогти поліпшити ситуацію в Україні.

Англо-американська модель корпоративного управління та Вітчизняна модель відрізняються в кількох ключових аспектах:

Власність та контроль:

- Англо-американська модель характеризується розпорошеною власністю, де акціонери можуть володіти частками акцій компанії. Велика кількість дрібних акціонерів зазвичай володіє корпорацією, і контроль зазвичай зосереджений в руках невеликої кількості великих інституційних інвесторів.

- Вітчизняна модель характеризується інсайдерською моделлю, де контроль над корпорацією зазвичай зосереджений в руках керівництва підприємства, які мають значні пакети акцій. Дрібні акціонери та інституційні інвестори зазвичай грають меншу роль.

Залучення інвестицій:

- Англо-американська модель зазвичай привертає більше зовнішніх інвестицій, оскільки ринок акцій є відкритим і залучає більше іноземних та внутрішніх інвесторів.

- Вітчизняна модель внаслідок недовіри до акціонерної форми власності і внутрішніх проблем в системі корпоративного управління залучення інвестицій є складнішим завданням.

Роль акціонерів:

- Англо-американська модель де акціонери мають більший вплив на корпоративне управління, включаючи право голосу на різних рішеннях та вибори директорів. Вони також можуть вносити пропозиції на річних зборах акціонерів.

- Вітчизняна модель де акціонери мають обмежений вплив на керівництво підприємствами через інсайдерську модель та розпорошену власність.

Співробітництво акціонерів:

- Англо-американська модель де зазвичай акціонери мають більше можливостей для співробітництва та об'єднання власних інтересів на річних зборах, щоб вплинути на рішення компанії.

- Вітчизняна модель проходить за рахунок інсайдерської моделі та недовіри дрібних акціонерів їх співробітництво обмежене, а їхні можливості вплинути на рішення обмежені.

Ці відмінності визначають суттєві відмінності у структурі корпоративного управління та взаємодії акціонерів між Англо-американською моделлю та Вітчизняною моделлю.

Список літератури

1. Корпоративне фінансове управління. Методичні рекомендації для самостійної підготовки до практичних занять з дисципліни магістрів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування / О.І. Замковий;

М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. – Дніпро: НТУ «ДП», 2018. – 178 с.

2. Корпоративне управління. Конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 8.18010012 “Управління інноваційною діяльністю” /Шостак Л.В., Момчева А.М., Колосок А.М., Павлова С.В. – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. – 79 с.

3. Корпоративне управління: опорний конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» / В.С. Кушнірук. – Миколаїв: МНАУ, 2015. – 139 с. УДК 658.012.32 ББК 65. С. 290.

Вадатурський В.В., магістрант
Волчек Р.М., к.е.н., доцент
кафедри менеджменту організацій
Одеського національного економічного університету

СУТНІСТЬ КОНТРОЛЮ НАД АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ

Акціонерні товариства (АТ) в сучасному економічному середовищі відіграють важливу роль у розвитку підприємництва та економіки в цілому. Однак ефективність їхнього функціонування неможлива без системи контролю, яка б забезпечувала стабільність, дотримання законодавства та інтересів всіх зацікавлених сторін. У даній роботі розглянемо сутність контролю над акціонерним товариством, визначимо його ключові аспекти та вплив на діяльність підприємства [1].

Контроль над акціонерним товариством - це система заходів та механізмів, спрямованих на забезпечення відповідності дій підприємства законодавству, статуту, а також на забезпечення інтересів всіх акціонерів та стейкхолдерів. Згідно з Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств", контроль означає володіння, управління та володіння часткою статутного капіталу підприємства. Визначення контролю також пов'язане із впливом на рішення товариства.

Основні органи, що здійснюють контроль над акціонерним товариством, це загальні збори акціонерів, наглядова рада та виконавчий орган. Загальні збори приймають стратегічні рішення та обирають наглядову раду, яка в свою чергу контролює виконавчий орган і визначає стратегічні питання розвитку підприємства.

Ключові аспекти над акціонерним товариством включають в себе декілька видів контролю: фінансовий контроль, юридичний контроль та контроль за стратегічним розвитком. Завдяки ним, забезпечується правильне ведення фінансової звітності та фінансової стабільності підприємства, що відповідає діяльності АТ законодавству та вивчення правових ризиків та оцінює вибір стратегії розвитку та її відповідність інтересам акціонерів [2].